

Kilka słów o leworęczności

Mianem leworęczności określa się dominację funkcjonalną lewej ręki nad prawą. Dominacja ta widoczna jest podczas wykonywania czynności jedną ręką lub też w czynnościach wymagających pracy obu rąk- używanie lewej ręki jako wiodącej. Leworęczność wiąże się z dominacją ośrodka ruchów ręki w prawej półkuli mózgowej.

Nie zawsze można jasno określić podłoże leworęczności. Zgodnie z teoriami endogennymi przyczynę leworęczności mogą stanowić:

1. Dziedziczenie leworęczności w kolejnych pokoleniach rodziny (koncepcja genetyczna).
2. Czynniki patologiczne powodujące uszkodzenie lewej półkuli mózgu (koncepcja organiczna).
3. Nadmiar męskiego hormonu płciowego (testosteronu) w organizmie płodu, powodujący zwolnienie tempa rozwoju niektórych ośrodków lewej półkuli mózgowej i wzmożony rozwój symetrycznych ośrodków prawej półkuli (koncepcja biologiczna).

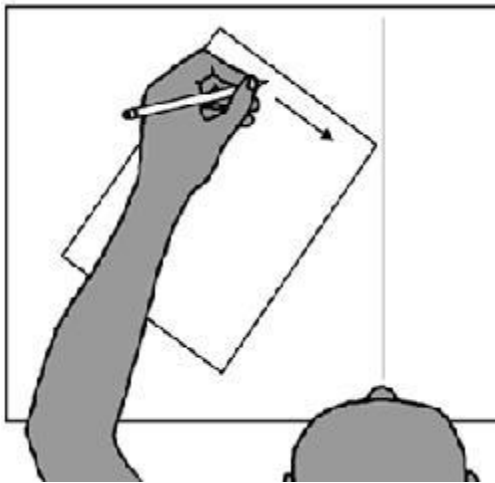
Przewaga jednej strony ciała nad drugą powstaje stopniowo i nasila się w miarę rozwoju. Jedne dzieci są wyraźnie zlateralizowane już około 2-3 roku życia, u innych dominacja stronna czynności ruchowych ustala się dopiero około 5-6 roku życia. Wyróżniając przebieg procesu rozwoju lateralizacji w zakresie samej ręki, można stwierdzić, że przewaga jednej ręki nad drugą staje się wyraźna około 4 roku życia. Lateralizacja czynności ruchowych rąk ustala się zwykle w 6-7 roku życia, a ostatecznie jednostronna lateralizacja czynności ręki wykształca się w wieku 12-14 lat.

Potrzeba diagnozy lateralizacji pojawia się w związku z rozpoczęciem przez dziecko nauki szkolnej. Oceny lateralizacji dokonuje się zwłaszcza u dzieci mających niepowodzenia szkolne, szczególnie w nauce pisania i czytania oraz w wypadku podejrzenia o dysfunkcję mózgu. Jeśli dziecko jest silnie leworęczne, lewoocne, lewonożne, lecz nie przejawia żadnych symptomów odchylenia w rozwoju psychomotorycznym, to wystarczy tylko właściwe postępowanie wobec niego, ćwiczenia usprawniające motorykę ręki i przyswojenie prawidłowych nawyków ruchowych. Gdy występują dysfunkcje rozwojowe, niezbędna jest diagnoza psychologiczno-pedagogiczna.

W procesie edukacji dziecka leworęcznego należy zwrócić uwagę na jego postawę ciała przy pisaniu. Jest to istotne nie tylko ze względów zdrowotnych, ale także z uwagi na jakość pisma oraz szybkość pisania. Ważne są początkowe doświadczenia dziecka, które prowadzą do utrwalenia nawyków: stopy powinny być oparte o podłogę, plecy proste z głową nieodchylającą się od osi pionowej (dzieci leworęczne często pochylają głowę zbyt nisko, bądź przekrzywiają ją, aby widzieć to, co piszą).

W ławce należy umieszczać dziecko leworęczne po lewej stronie, tak aby praworęcznego sąsiada miało ono po swojej prawej stronie. Zapewnimy w ten sposób swobodę ruchów oraz zapobiegniemy kolizjom i konfliktom wynikającym z trącania się łokciami, poszturchiwania, utrudniającego płynne prowadzenie ręki podczas pisania.

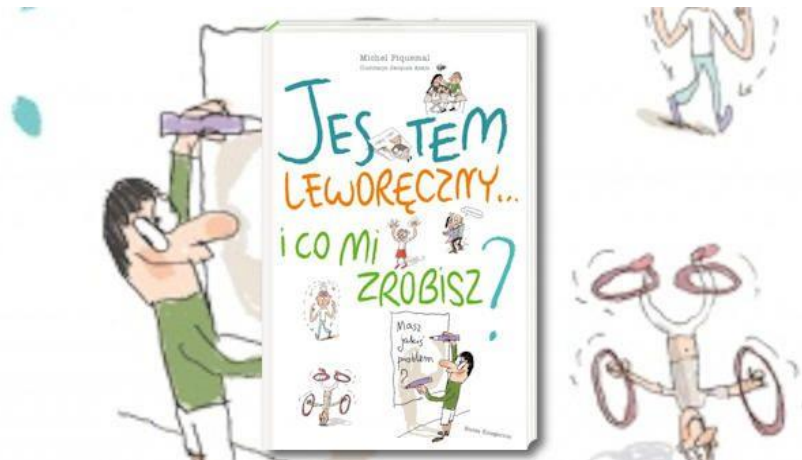
Dziecku leworęcznemu często sprawia trudność prawidłowe ułożenie ręki i zeszytu przy pisaniu. Uczeń leworęczny wielokrotnie zasłania sobie ręką napisany tekst lub też zamazuje go.

Podczas pisania zeszyt dziecka leworęcznego powinien leżeć ukośnie w takim położeniu, aby lewy górny róg był wysunięty maksymalnie ku górze. W ten sposób dziecko nie zasłania sobie ręką tego, co pisze i może śledzić pisany tekst bez przechylania głowy i skrętu tułowia. Jeżeli dziecko wybiera pionowe ułożenie zeszytu (prostopadłe do typowej jego pozycji), nie należy mu tego zabraniać w obawie przed śmiesznością. Takie ułożenie zeszytu pozwala dziecku na odpowiedni dobór nacisku ręki przy pisaniu oraz wygodnej pozycji ciała, prawidłowego uchwytu i optymalnego tempa pisania przy dużej jego czytelności. Zalecane jest korzystanie z zeszytów z ukośną liniaturą.

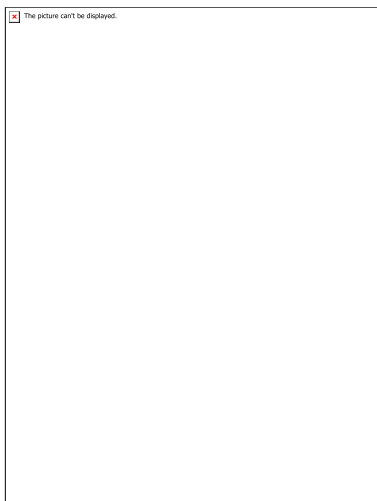
Polecana literatura:

- "Jestem leworęczny... i co mi zrobisz?" Michel Piquema

Dzięki tej książce zrozumie, na czym polega leworęczność, jak działa "organizacja" jego mózgu i jak sobie poradzić z codziennymi problemami. Dobrze mieć świadomość, że różnica istnieje, ale chodzi o to, by żyć z nią spokojnie. Ta książka pomoże leworęcznym dzieciom odnaleźć się w praworęcznym świecie.

- „Zeszyt ćwiczeń z ukośnie ułożoną liniaturą dla dziecka leworęcznego”, M. Bogdanowicz i M. Rożyńska, wyd. Harmonia.

- „Lewa ręka rysuje i pisze. Ćwiczenia przygotowujące do pisania dla dzieci leworęcznych - część 1”, M. Bogdanowicz i M. Rożyńska, wyd. Harmonia.